radiniais: plokštiniais kokliais, keramika. Įžemis perkasose pasiektas 1,8–2,2 m gylyje nuo žemės paviršiaus.

Sklypo centrinėje dalyje tirtoje ***perkasoje 5***, 0,8–1 m gylyje nuo žemės paviršiaus atidengti du iki 60 cm aukščio, 10 m ir 7 m ilgio, 50–60 cm pločio sienų fragmentai. Jie sudaryti iš 15x15x10–20x20x10 cm dydžio ovalių riedulių, tarpusavyje labai silpnai surištų kalkiniu skiediniu. Pamatų fragmentai datuojami XVI–XVII a. Likusioje perkasos dalyje šiame gylyje rastas intensyvus iki 80 cm storio XVI–XVII a. sluoksnis, po kuriuo pasiektas įžemis – rusvas žvirgždas su smėlio priemaišomis. Perkasa ištirta iki 2–2,2 m gylio nuo žemės paviršiaus.

Tyrimų metu aptikti bei inventorinti 764 XVI–XX a. datuojami keramikos, kaulo bei metalo radiniai, 891 radinys suregistruotas masinės archeologinės medžiagos lentelėse.

T. Daugirdo St. 1

In 2017, the investigation on the plot at T. Daugirdo St. 1, Kaunas Old Town, which was conducted during 1980–1995, was renewed with the excavation of previously excavated areas (Fig. 1) and an attempt to determine the extent of the remaining work. A 16th–17th-century house foundation, cellars, and courtyard paving were unearthed during the previous investigation. This part of Kaunas Old Town lay undeveloped beginning in the second half of the 17th century. The masonry walls (Fig. 2) and paving recorded by earlier investigations was unearthed in 2017. Two 82 m^2 trenches, in which a 16th–20th-century cultural layer up to 2.2 m thick was discovered, were fully excavated and two trenches began to be. Fragments of 16th–17th-century building foundations and paving (Fig. 3) were unearthed and over 1600 16th–20th-century finds were found. The continuation of the investigation is foreseen in 2018.

Gediminas Jonutis,
Olegas Fediajevas

Karaliaus Mindaugo prospektas 18

2017 m. buvo tęsiami po ilgesnės pertraukos 2016 m. pradėti archeologiniai tyrimai sklype Karaliaus Mindaugo pr. 18 Kauno senamiestyje. Kauno archeologinių tyrimų duomenis apibendrinęs archeologas Mindaugas Bertašius teigia, kad senamiesčio PR pakraštys tarp Puodžių gatvės ir Nemuno pakrantės apgyvendintas seniai, tai liudija Kauno senamiesčio 22 kvartale, esančiame į V nuo numatyto tirti sklypo, aptikti gana seni medinio užstatymo pėdsakai (Bertašius M., *Dingęs miestas. Viduramžių Kaunas archeologinių tyrimų duomenimis*, Kaunas, 2013, p. 84). Prie Nemuno gatvės rasta medinio užstatymo liekanų, skirtinų XV–XVI a. Senamiesčio R dalyje, prie Nemuno nuo XV a. būta kaimo. XIX a. įrengto Karaliaus Mindaugo prospekto ir Druskininkų, Puodžių, Smalininkų gatvių ribojamame senamiesčio 26 kvartale nurodoma buvus daug smulkių sklypelių, kurių gyventojai vertėsi odos apdirbimu – kvartalą iš Š ribojanti Puodžių gatvė seniau vadinta Odminių gatve (Bertašius M., *Dingęs miestas. Viduramžių Kaunas archeologinių tyrimų duomenimis*, Kaunas, 2013, p. 118). XVIII a. pradžioje kvartale įkurtas karmelitų vienuolynas, kuris egzistavo 1707–1771 m. Vienuolyno pastatai buvo mediniai. Kvartalo P dalyje buvo pastatyta mūrinė Šv. Teresės ir Šv. Elijaus bažnyčia, o jos šventoriuje įrengtos kapinės. Manoma, kad vienuolyno funkcionavimo laikotarpio kultūrinis sluoksnis beveik nesusiformavo. Teigiama, kad ištisinis perimetrinis gatvių užstatymas šioje po XVII a. vidurio karo su Maskva nusiaubtoje Kauno dalyje susiformavo tik XIX a. pabaigoje. Tuomet kvartale atlikti ir didesnės apimties paviršiaus niveliа-

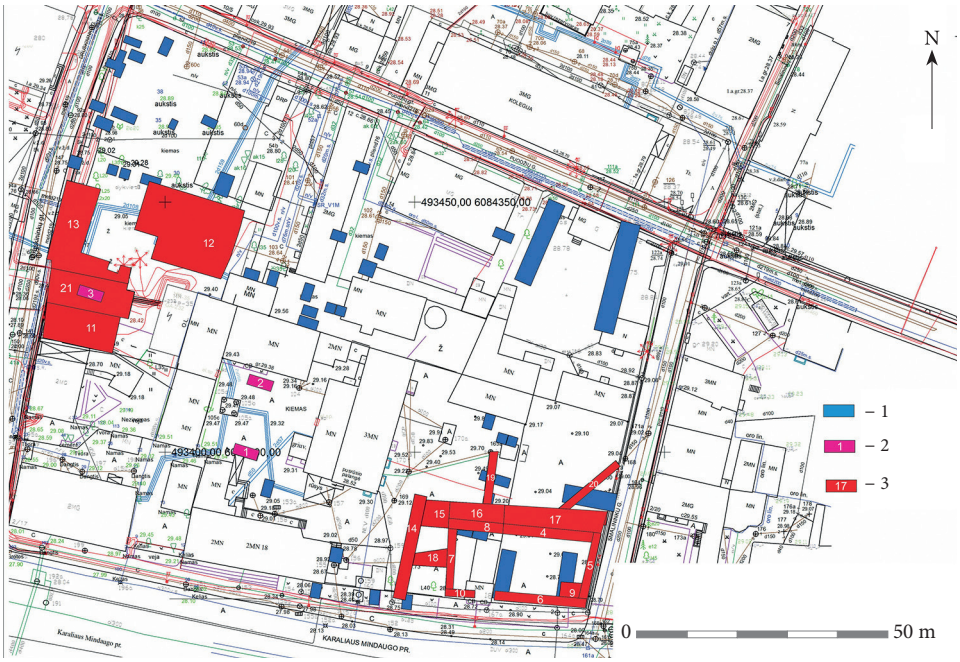

1 pav. Suvestinis tyrimų planas: 1 – 1988–1990 m. tyrimai (M. Bertašius, A. Vaškelis); 2 – 2016 m. tyrimų perkasos ir jų numeriai (L. Girlevičius); 3 – 2017 m. tyrimų perkasos ir jų numeriai (G. Jonutis). O. Fediajevo ir D. Kontrimo brėž.

Fig. 1. Synoptic plan of the investigation: 1 – 1988–1990 investigations (M. Bertašius, A. Vaškelis); 2 – 2016 trenches and their numbers (L. Girlevičius); 3 – 2017 trenches and their numbers (G. Jonutis).

vimo, grindimo akmenimis darbai. XX a. pradžioje pastatyti spirito varyklos ir mielių gamybos pastatai, kurie tarybiniu laikotarpiu priklausė alaus gamyklai „Ragutis“. Iki 2017 m. sklypas buvo apleistas.

Kauno senamiesčio 26 kvartale bei jame esančiame sklype Karaliaus Mindaugo prospekte 18 iki 2017 m. archeologiniai tyrimai vykdyti 3 kartus (*LIIR,* f. 1, b. 1912; *ATL 1988 ir 1989 metais*, 1990, p. 121–122; *ATL 2016 metais*, 2017, p. 272–275) (1 pav.). 1988 m. ištirtas 430 m^2 plotas, o 1990 m., vadovaujant M. Bertašiui, tiriant įvairaus dydžio perkasas bei šurfus, ištirtas 162 m^2 plotas. Šių tyrimų medžiaga apibendrinta M. Bertašiaus knygoje (Bertašius M., *Dingęs miestas. Viduramžių Kaunas archeologinių tyrimų duomenimis*, Kaunas, 2013, p. 118). Kvartale 1988 m. vykusių archeologinių tyrimų metu aptikta XVI a. datuoto medinio užstatymo pėdsakų, o Puodžių–Druskininkų gatvės kampe atkastas XVI a. datuojamas gotikinis rūsys, keli kiemo grindinio sluoksniai. Kultūrinio sluoksnio storis – 0,9–1,7 m, M. Bertašiaus nuomone, žymi jo dalis suformuota XIX–XX a., kvartale būta miestiečių daržų ir laukelių, o kultūriniame sluoksnyje dažni XVII a. radiniai. 2016 m. sklype Karaliaus Mindaugo prospekte 18, vadovaujant L. Girlevičiui, ištirtas 30 m^2 plotas (3 žvalgomosios perkasos). Tyrimų metu nustatyta, kad visose tirtose vietose yra išlikęs kultūrinis sluoksnis, kurio storis siekia nuo 90 cm iki 1,7 m. Sklypo V dalyje, esančioje arčiau Druskininkų gatvės, tirtoje perkasoje 3 aptikta XVI–XVII a. datuo-

2 pav. Perkasos 8–9 tyrimų metu iš Š. O. Fediajevo nuotr.

Fig. 2. Trenches 8–9 during their excavation, as seen from the N.

3 pav. Perkasa 12 pasiekus XX a. pradžios grindinį iš ŠR. O. Fediajevo nuotr.

Fig. 3. Trench 12 after reaching the early 20th-century paving, as seen from the NE.

jamo mūrinio pastato su pusrūsiu liekanų. Ankstyviausi tyrimų metu aptikti radiniai datuoti XVI a. (*ATL 2016 metais*, 2017, p. 272–275).

2017 m. vyko didelės apimties tyrimai – ištirta 18 įvairaus dydžio perkasų ir 1 šurfas – bendras 1052 m^2 plotas. Metalo ieškikliais ir

vizualiai žvalgyta apie 1500 m² teritorija. Tyrinėta 3 vietose.

I etapu tirta šiuo metu jau veikiančio restorano „McDonald's“ pamatų vietose, kasant 1,5 m pločio perkasas iki įžemio (perkasos 4–10) (2 pav.). Čia ištirtas 135,5 m² plotas. Šioje sklypo dalyje fiksuotas 1–1,3 m storio kultūrinis sluoksnis, kuris įgilintų objektų vietose buvo iki 2,5 m storio. Virš įžemio identifikuotas 10–40 cm storio archeologinis sluoksnis su XVI–XVIII a. radiniais. Aukščiau archeologinio sluoksnio fiksuoti XIX–XX a. susidarę grunto sluoksniai. Daugelyje vietų kultūrinis sluoksnis perkastas XX a. Tyrimų metu surasta XVI–XVIII a. keramikos ir stiklinių indų, plokštinių ir indų formos koklių fragmentų, kaltinių vinių, švininių kulkų, monetų, tarp jų 6 variniai Jono Kazimiero (1648–1668) šilingai, 3 biloniniai XVII a. Rygos šilingai bei sidabrinis valdovo Aleksandro (1492–1506) denaras. Ypatiesiems radiniams priskirtas čia surastas XVII–XIX a. antpirštis, apkalėlis ar kabutis, žalvarinis kryžiaus formos apkalėlis, datuojamas XV–XVI a. Šis radinys kartu su denaru leidžia daryti prielaidą, kad archeologinis sluoksnis šioje sklypo dalyje pradėjo formuotis nuo XVI a. pradžios.

II etapu, vykstant restorano statybai, mechanizuotai nukasant asfalto dangą ir niveliuojant paviršių, žvalgyta teritorija į Š ir į V nuo būsimo pastato. Žemės darbai vyko iki 50 cm gylio, archeologinis sluoksnis nepasiektas. Žvalgyta apie 1250 m² dydžio teritorija. Vėliau įvairių komunikacijų, tiesiamų iki būsimo restorano, vietose tirtos perkasos 14–20. Jose fiksuotas iki 1,2 m storio kultūrinis sluoksnis, kurio apatinėje dalyje fragmentiškai išlikęs 10–40 cm storio archeologinis sluoksnis su pavieniais XVI–XVIII a. radiniais. Inžinerinių tinklų vietose ištirtas 272,5 m² dydžio plotas.

III etapu sklypo ŠV dalyje detalieji tyrimai ir žvalgymai atlikti vietose, kur buvo numatyta pastatyti 2 gyvenamuosius namus – pastatus A1 ir A2. Pirmojo vietoje ištirtas šurfas 1 ir perkasos 11, 13, 21, antrojo – perkasa 12. Tyrimai prasidėjo nuo žvalgymų, tikslinant šiluminės trasos vietą būsimųjų statinių teritorijoje. Mechanizuotai buvo kasamos tranšėjos pagal toponuotraukoje nurodytas vamzdžių vietas. Bendrai žvalgytas 40 m² dydžio plotas. Žvalgymų metu aptikta stačiakampė gelžbetoninė 18,3x6 m dydžio konstrukcija, primenanti pastato pamatus. Siekiant nustatyti jos buvusią paskirtį ir tolesnių tyrimų pobūdį, statinio vietoje, PV kampe, iškastas 3x2 m dydžio šurfas 1. Pasiekus apie 2 m gylį, šurfo dugne pasirodė naftos produktų dėmės, vėliau skystis užpildė visą dugną. Pasitvirtino vietinio gyventojo informacija, kad tai buvusi mazuto saugykla. Toliau kasti galimybių nebuvo, tad liko neaišku, kokiame gylyje yra konstrukcijos dugnas. Vėliau mazutas buvo išsiurbtas, šurfas užpiltas iškastu gruntu. Pastato A2 vietoje buvo šiluminės trasos gelžbetoninė šachta, statybinių ir buitinių atliekų šiukšlynas bei anksčiau čia sandėliuotos akmens anglies bei šlako krūvos. Maždaug 50 cm storio viršutinis sluoksnis nukastas mechanizuotai. 60–70 cm gylyje 277,5 m² dydžio ***perkasos 12*** R dalyje atidengtas smulkių akmenų grindinys, užėmęs apie 1/3 tyrimų ploto (3 pav.). Grindinys datuotas XX a. 2–3 dešimtmečiais. Tik po juo fiksuotas nesuardytas kultūrinis sluoksnis, likusioje perkasos dalyje jis perkastas įrengiant šiluminę trasą ir įrengiant šiukšlyną. Po grindiniu buvo apie 70 cm storio kultūrinis sluoksnis, kuriame išsiskyrė 10–40 cm storio tamsus apatinis horizontas – archeologinis sluoksnis su pavieniais XVI–XVIII a. radiniais. Po difuziniu tarpsluoksniu, apie 1,5–1,7 m gylyje nuo buvusio paviršiaus pasiektame įžemyje išryškėjo kelios duobės, dvi iš kurių išsiskyrė tiek gyliu, tiek užpildo turiniu. Pirmoji duobė apie 2,5 m skersmens, antroji – iki 2 m

4 pav. Pastatų liekanos perkasose 13 ir 21. O. Fediajevo ir D. Kontrimo aerofotonuotr.

Fig. 4. The building remains in trenches 13 and 21.

skersmens, abi įgilintos iki 2 m gylio nuo įžemio paviršiaus lygio. Duobės piltuvėlio pavidalo skerspjūvio, plokščiais dugnais, užpildytos XVII–XVIII a. radiniais – keraminių ir stiklinių indų, indo pavidalo ir plokštinių koklių fragmentais, gyvūnų kaulais, geležinių dirbinių nuolaužomis ir kt. Manoma, kad šios ūkinės duobės sietinos su perkasoje 21 aptiktu statiniu.

Pastato A1 vietoje pirmiausia ištirta 84 m^2 dydžio ***perkasa 11***. Prie esamo pastato, perkasos P dalyje, 50 cm gylyje, atidengtas XX a. 3 dešimtmečiu datuoto grindinio fragmentas, likusioje dalyje jis neišlikęs. Perkasoje fiksuotas 1–1,2 m storio kultūrinis sluoksnis, kuriame tik fragmentiškai išliko 10–30 cm storio apatinis horizontas. Šis laikytinas archeologiniu sluoksniu ir pagal pavienius jame rastus radinius priskirtas XVII–XVIII a.

Netaisyklingo plano apie 140 m^2 dydžio ***perkasoje 13***, besišliejančioje prie mazuto saugyklos, atidengti XIX a. medinio pastato pamatų fragmentai, priklausę galbūt ūkinės paskirties statiniui (sandėliui?). Jie mūryti iš lauko riedulių ir plytų duženų, surišti neriebiu kalkiniu skiediniu, daugelyje vietų sunaikinti klojant įvairias komunikacijas ir įrengiant mazuto saugyklą. Šioje perkasoje fiksuotas iki 1,2 m storio kultūrinis sluoksnis su pavieniais XVII–XX a. radiniais. Vietomis išliko 10–40 cm storio apatinis tamsesnis horizontas – archeologinis sluoksnis. Pamatų būklė buvo labai bloga, jie išlikę fragmentiškai, vėlyvi, todėl atlikus architektūrinius tyrimus nuspręsta jų nesaugoti. Pamatai išardyti.

Galiausiai ištirta teritorija tarp perkasų 11 ir 13, kuri pavadinta ***perkasa 21*** (4 pav.). Šios perkasos V dalyje kultūrinis sluoksnis nesiskyrė nuo fiksuoto greta tirtuose plotuose. Perkasos R dalyje atkastas mūrinis rūsys, išilgai orientuotas V–R kryptimi. 2016 m. čia tiriant žvalgomąją perkasą atidengti mūro fragmentai, tačiau tuomet dėl mažo tyrimų ploto ir požeminių inžinerinių tinklų gausos nepavyko tiksliai identifikuoti aptiktosios konstrukcijos. 2017 m. tyrimų metu po žeme esančio statinio kontūrai ėmė ryškėti jau 20–40 cm gylyje, vėliau tapo aišku, kad šioje vietoje yra rūsio su įgriuvusiu

5 pav. Rūsio perkasos 21 vaizdas iš PV. O. Fediajevo nuotr.

Fig. 5. The cellar in trench 21, as seen from the SW.

cilindriniu skliautu liekanų (5 pav.). Pasluoksniui kasant gilyn atsidengė vis daugiau architektūrinių detalių, tačiau nuo 2 m gylio grunte atsirado mazuto pėdsakų, o pasiekus 2,7–3 m gylį toliau kasti tapo neįmanoma, nes naftos produktas užpildė beveik visą atidengtą rūsio dugną. Dėl šios priežasties buvo supiltas apie 20 cm storio švaraus grunto sluoksnis (kad mazutas neliptų prie batų), o tolesni tyrimai apsiribojo atidengtų konstrukcijų valymu, fiksavimu. Statinys yra 5,6–5,8 m pločio tarp sienų išorės ir 4,2 m pločio vidinėje dalyje, atkastoji dalis yra apie 9 m ilgio. R kryptimi tyrimai baigti ties tarpine siena su arkiniu įėjimu. Į rūsį buvo patenkama iš laiptinės (laiptelių atkasti nepavyko dėl besisunkiančio mazuto), esančios prie P sienos, pro 1,75 m aukščio, 1 m pločio arkinį įėjimą. Tarp laiptinės ir rūsio yra apie 1 m pločio „koridorius“. Ši dalis veikiausiai buvo dengta skliautu, kuris sugriautas tarybiniu laikotarpiu. Už jos pro buvusį arkinį įėjimą (skliautas taip pat išgriautas) patenkama į rūsio patalpą. Jos siena 76 cm storio, mūryta daugiausia iš 28x13x 8 cm dydžio plytų. Skliautas, mūrytas iš 28x 13,5x8 cm plytų, yra akivaizdžiai vėlyvesnis nei sienų mūras. Toliau į kairę (į V) yra tarpinė siena su arka. Š sienoje yra arkinė niša – šviesłangis. Šios sienos mūre yra „gotikinių“ 30x14x 9 cm dydžio plytų. Į V už tarpinės sienos yra apie 2,7 m pločio patalpa, kurios viduryje paklotas prakiuręs vamzdis. Šis guli P–Š kryptimi, jungiasi su mazuto saugykla ir tęsiasi į P, galbūt iki kokio nors šulinio. Vamzdis Š sienoje prakištas per buvusį antrąjį šviesłangį. Rūsio V siena mūryta iš lauko akmenų ir plytų, surišta kalkiniu skiediniu. Mūre galima įžvelgti gotišką mūro perrišą. Vyrauja 28x14x7,5 m dydžio plytos, kai kurios iš jų perdegusios. Sienoje yra 2 arkinės nišos. Rūsio R dalyje kasta iki tarpinės sienos su arkiniu įėjimu. Sienos mūras gotiškas, plytų ir akmenų, surištų kalkiniu skiediniu. Rūsio užpilde rasta XVII a. keramikos šukių, koklių nuolaužų, geležinių dirbinių ir jų fragmentų, tačiau vyravo tarpukario ir tarybinio laikotarpio radiniai. Manoma, kad tarpukariu visas rūsys ar tik pagrindinė jo patalpa galėjo atlikti sandėlio funkciją. Tokią prielaidą leidžia

6 pav. Radiniai: 1 – puodo pakraštėlis, puoštas bangele ir įkartomis (XVI–XVII a.); 2 – puodo pakraštėlis su qsele, rudai glazūruotu vidumi (XVII–XVIII a.); 3 – dubens sienelė žalia glazūra padengtu vidumi (XVII a.); 4–6 – ornamentuotų lėkščių fragmentai (XVIII a.); 7 – indo pavidalo koklis (XVII a.); 8 – žalia glazūra padengto koklio kampas (XVII a.); 9 – neglazūruotas sieninis–kampinis koklis (XVII–XVIII a.); 10 – lygintuvas (XIX a. pabaiga – XX a. pradžia); 11 – durų apkalas (XVIII–XIX a.). O. Fediajevo nuotr.

Fig. 6. Finds: 1 – a pot rim decorated with a wavy line and incisions (16th–17th century); 2 – a pot rim with a handle and interior brown glaze (17th–18th century); 3 – a bowl wall with interior green glaze (17th century); 4–6 – decorated plate fragments (18th century); 7 – a 'pot-shaped' stove tile (Topfkachel) (17th century); 8 – a green glazed stove tile corner (17th century); 9 – a corner stove tile (Eckkachel) (17th–18th century); 10 – an iron (late 19th–early 20th century); 11 – a door fitting (18th–19th century).

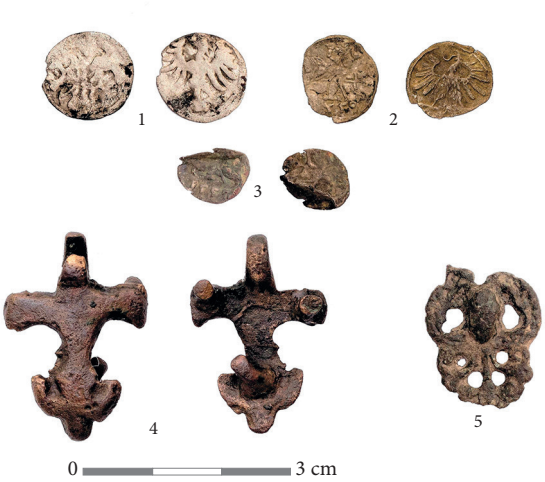

7 pav. Radiniai: 1 – Aleksandro (1492–1506) denaras; 2–3 – Žygimanto Augusto (1548–1572) denarai; 4 – kryžiaus formos apkalas su kilpele (XVI a.); 5 – apkalas ar pakabutis (XVII–XIX a.). O. Fediajevo nuotr.

Fig. 7. Finds: 1 – an Alexander (1492–1506) penny; 2–3 – Sigismund August (1548–1572) pennies; 4 – a cruciform fitting with a loop (16th century); 5 – a fitting or pendant (17th–19th century).

daryti įvairios geležinės detalės, sumauti vienas ant kito kibirai, galbūt dėžėje buvę vinys, įvairaus dydžio buteliukai ir kt. Tarybiniu laikotarpiu rūsys pažeistas klojant mazutui skirtą vamzdį bei įrengiant lietaus nuotekų bei elektros komunikacijas. Tada galėjo būti sugriautas skliautas, o rūsio patalpos visiškai užpiltos. Rūsio raidoje fiksuojami ne mažiau kaip 2 eta-

pai. XVI a. pabaigoje – XVII a. pradžioje naudojant gotiškų ir renesansinių proporcijų plytas bei akmenis buvo sumūrytos statinio sienos. Manoma, kad tuo metu perdangos galėjusios būti medinės. Kiek vėliau, XVII a. viduryje ar II pusėje, išmūrytas rūsio patalpos skliautas ir laiptinė. Pirminis įėjimas galėjęs būti iš R pusės, kuri 2017 m. nebuvo atkasta. Atlikus architektūrinius tyrimus nuspręsta rūsį užpilti ir pakoreguoti projektą, kad statomo namo poliai jo nepažeistų.

2017 m. tyrimų metu daugumoje perkasų fiksuotas santykinai plonas (10–40 cm storio) neintensyvus XVI–XVIII a. datuojamas archeologinis sluoksnis su pavieniais radiniais (6, 7 pav.). Didesnė radinių koncentracija fiksuota įgilintuose objektuose. 2017 m. atlikti tyrimai iš esmės patvirtina M. Bertašiaus prielaidą, kad archeologiniu laikotarpiu šioje miesto dalyje užstatymas buvo retas, čia buvo įrengti miestiečių daržai.

Karaliaus Mindaugo Ave. 18

In 2017, an investigation (1 test pit and 18 various-sized trenches, a total of 1052 m^2, a metal detector survey and fieldwalking, roughly 1500 m^2 (Fig. 1)) was conducted at a future construction site on the plot at Karaliaus Mindaugo Ave. 18, Kaunas, near the River Nemunas. In stage I, the site of the foundation of an operating McDonald's restaurant was investigated through the excavation of a 1.5 m wide trench (Fig. 2) down to natural soil. A 1–1.3 m thick cultural layer, up to 2.5 m in pits, had formed in places on this plot. A 10–40 cm thick archaeological layer with 16th–18th-century finds was recorded atop the natural soil. In many places, the cultural layer has been dug up through the laying of various utility lines and in building structures connected with the activities of an alcohol distillery.

In stage II, trenches 14–20 were excavated at the sites of various utility lines being laid to the restaurant. A cultural layer, up to 1.2 m thick, in the bottom horizon of which a 10–40 cm thick archaeological layer with isolated 16th–18th-century finds had survived fragmentally, was recorded in them.

In stage III, the NW part of the plot was investigated through the excavation of trenches 11, 13, and 21 and test pit 1. Test pit 1 went down to the corner of a Soviet fuel oil storage unit, the bottom of which was not reached owing to the oozing fuel oil. A 1–1.2 m thick cultural layer, in which a 10–30 cm thick lower horizon ascribed to the 17th–18th centuries had survived fragmentally, was recorded in trench 11. Paving laid using small stones and dating to the 20th century was unearthed in the E part of trench 12 (Fig. 3), and foundation fragments from a 19th-century building or buildings in trench 13. Trench 21 contained a major part of the remains of a 16th–17th-century cellar (Fig. 4). The structure was 5.6–5.8 m wide externally and 4.2 m wide internally, the unearthed segment was roughly 9 m long. The investigation ended in the E at a partition wall with an arched entryway because oozing fuel oil halted further investigation. The entrance to the cellar from the stairs was through a roughly 1 m long 'corridor', which was likely to have been covered with a vaulted ceiling (Fig. 5) that was demolished in the Soviet era. The 'corridor' led to a formerly arched entryway, beyond which lay the cellar room, which had a partition wall. All of the walls have arched niches. The exterior walls had been created using fieldstones and bricks bound by lime mortar in the Gothic style. The cellar contained 17th-century pottery, stove tile fragments, and iron artefacts and artefact fragments, but interwar and Soviet era finds predominated. It is thought that during the

interwar period the entire cellar or only its main room could have served as a storeroom. Upon completion of the investigation, the cellar was backfilled.

During the 2017 investigation, a relatively thin (10–40 cm), poor, 16th–18th-century archaeological layer with isolated finds (Figs. 6, 7) was recorded in the majority of the trenches. A greater find concentration occurred in the sunken objects. The 2017 investigation essentially confirmed the assumption of M. Bertašius that during the archaeological period this part of the city had been sparsely developed and that the city's residents had maintained gardens at this location.

Alma Lekniutė

Puodžių gatvė 22 ir Smalininkų gatvė 2

2017 m. rugsėjį – 2018 m. sausį Kaune vykdyti detalieji tyrimai ir žvalgymai greta esančiuose sklypuose Puodžių g. 22 ir Smalininkų g. 2 bei Smalininkų ir Puodžių gatvėse, būsimos šiluminės trasos vietoje. Detaliaisiais tyrimais ištirtas bendras 224 m² plotas, žvalgytas 36,5 m² plotas. Tirti sklypai yra Kauno senamiesčio 27 kvartalo Š–ŠR dalyse, dalis Smalininkų gatvėje tirtos perkasos 1 patenka į 25 kvartalo P kampą. Šių sklypų istorinė urbanistinė raida netyrinėta. Senieji kvartalai planuoti ir apgyvendinti XVI a. viduryje prie kelio, ėjusio iš Rotušės aikštės senojo Vilniaus vieškelio link. Tai dabartinės Kurpių, Muitinės ir Puodžių gatvės. XVI–XVIII a. Kauno magistrato ir vaito knygų įrašuose 27 kvartale minimi tik mediniai pastatai, stovintys iš dalies nuomojamuose sklypuose. Dauguma įrašuose minimų sklypų nuomininkų buvo miesto amatininkai. Fragmentiškos istorinės medžiagos kvartalų istorijai teikia XVIII–XIX a. Kauno miesto planai. Daugumoje XVIII a. miesto planų kvartalų ribose pastatai nepavaizduoti. Tik 1796 m. plane prie dabartinės Puodžių g. 27 kvartale pažymėti keturi galais į gatvę stovintys pastatai.

Tyrimai 27 kvartale vyko ir anksčiau (1 pav.): 1980 (A. Vaškelis; *LIIR*, f. 1, b. 903), 1999 (D. Baliliūnaitė; *PRPI*, f. 5, b. 218), 2017 m. (A. Žalnierius, žr. p. 309–310). Šiais tyrimais nustatyta, kad kvartale susidaręs 1–2,8 m storio kultūrinis sluoksnis, žmonių veiklos pėdsakai datuojami nuo XV a. 1999 ir 2017 m. tyrimų metu aptikta XVI–XIX a. užstatymo pėdsakų.

2017 m. atliekant detaliuosius tyrimus, sklype bei gatvėje po supiltu (5–80 cm storio)

1 pav. Situacijos planas. 1 – A. Lekniutės detalieji tyrimai (Puodžių g. 22); 2 – A. Lekniutės žvalgymų plotas (Puodžių gatvė); 3 – A. Lekniutės detalieji tyrimai (Smalininkų g. 2–4); 4 – A. Žalnieriaus tyrimai; 5 – D. Baliliūnaitės tyrimai; 6 – A. Vaškelio tyrimai. A. Lekniutės brėž.

Fig. 1. Situation plan. 1 – area excavated by A. Lekniutė (Puodžių St. 22); 2 – area surveyed by A. Lekniutė (Puodžių Street); 3 – area excavated by A. Lekniutė (Smalininkų St. 2–4); 4 – area investigated by A. Žalnierius; 5 – area investigated by D. Baliliūnaitė; 6 – area excavated by A. Vaškelis.